

AUDIT BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

MÁRIA MARKOVIČOVÁ

AUDIT OF HEALTH AND SAFETY AT WORK

ABSTARKT

Príspevok sa zaoberá legislatívnymi požiadavkami v organizácii. Skladá sa z dvoch častí. Prvá časť je teoretická a druhá praktická. V teoretickej časti sa nachádzajú právne a legislatívne požiadavky. V praktickom sú poznatky mojej práce.

KLúčové slová: audit, zákon, vyhláška, bezpečnosť, zamestnanec.

ABSTRACT

Dedicated to explaining of the legal and legislative requirements in the organization. It consists of two parts. First part is theoretical and the second part is practical. In the theoretical part, there are included legal and legislative requirements. In the practical part, there are practical knowledge of my work.

Key words: audit, law, order, safety, employee.

ÚVOD

Audity tvoria podstatnú časť činností posudzovania zhody, ako napr. externú certifikáciu (registráciu), hodnotenie dodávateľského reťazca a dozor.

Bezpečnostný audit je jednou zo základných zložiek kultúry bezpečnosti práce. Kultúra bezpečnosti je predpokladom pre vytváranie pracovných podmienok, v ktorých sa bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci chápe ako spoločná úloha zamestnávateľov a zamestnancov na všetkých stupňoch riadenia podniku.

Zákon č. 124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci ustanovuje všeobecné zásady prevencie a základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na vylúčenie rizík a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce.

Vzťahuje sa na zamestnávateľov a zamestnancov vo všetkých odvetviach výrobnjej sféry a nevýrobnjej sféry.

ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom, zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy,

výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy, zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov, odstraňovať nebezpečenstvá a ohrozenia, nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdravíu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach.

Medzi práva a povinnosti zamestnancov patria:

- prerokúvať so zamestnávateľom všetky otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,
- vykonávať práce, obsluhovať a používať pracovné prostriedky, materiály, nebezpečné látky a ostatné prostriedky v súlade s návodom na používanie, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený, poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručnosti v rámci získanej odbornej spôsobilosti, obsluhovať pracovné prostriedky a vykonávať činnosti s vyšším rizikom, ktoré ustanovujú osobitné predpisy, len ak má na ich obsluhu a vykonávanie osvedčenie alebo preukaz a ak je zamestnávateľom poverený na túto obsluhu alebo vykonávanie činností, náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyraďovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť, používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky.

Zamestnávateľ povinný vypracovať interné predpisy z bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia, je povinný bezplatne poskytnúť ochranné pracovné prostriedky

Zamestnávateľ je povinný pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania.

Overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení zahŕňa:

- overovanie odbornej spôsobilosti zamestnávateľa na odborné prehliadky a odborné skúšky a opravy vyhradeného technického zariadenia a vydávanie oprávnení na tieto činnosti,
- vykonávanie prehliadky, riadenie a vyhodnocovanie alebo vykonávanie opakovanej úradnej skúšky na vyhradených technických zariadeniach vrátane označenia vyhradeného technického zariadenia a vydávanie príslušných dokladov,
- overovanie odbornej spôsobilosti fyzickej osoby na skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky, opravy a na obsluhu vyhradených technických zariadení a vydávanie osvedčenia alebo preukazu na túto činnosť,
- posudzovanie, či technické zariadenia, materiál, projektová dokumentácia stavieb s technickým zariadením a jej zmeny, dokumentácia technických zariadení a technológií spĺňajú požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vydávanie odborného stanoviska.

Audity bezpečnosti práce – poskytujú štruktúrne informácie o fungovaní systému a o pracovných podmienkach - všetky nedostatky treba odstrániť.

Bezpečnostný audit zahŕňa skúsenosti získané riadiacimi pracovníkmi a odborníkmi v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci počas prehliadok podniku, inšpekcií a kontrol

pracovník a technických zariadení, ako aj počas školení a seminárov. Jediným cieľom auditu nie je len zabrániť nehodám, ale vykonávať činnosti, ktorých výsledkom bude bezchybný výkon.

Organizácia musí zaviesť a udržiavať program auditov a postupy na periodické audity systému manažérstva BOZP, ktoré sa majú vykonávať za účelom určenia, či systém manažérstva BOZP je v súlade s plánovaným programom manažérstva BOZP, je správne implementovaný a udržiavaný je efektívny v plnení politiky o výsledkoch auditov manažmentu, preskúmania výsledkov predchádzajúcich auditov a poskytovať informácie o výsledkoch auditov manažmentu.

Bezpečnostný audit sa musí vyznačovať :

–Kompletnosťou:

- odborné vedomosti,
- úspešnosť riadiaceho pracovníka,
- skúsenosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

–Vlastnosťami osobnosti:

- objektivitou,
- komunikatívnosťou,
- schopnosťou rozpoznať situáciu,
- trpezlivosťou.

–Nezávislosťou:

- rovnocenný partner,
- voľnosť pri rozhodovaní.

Charakteristické znaky moderného prístupu k riadeniu bezpečnosti práce:

- aktívna činnosť: identifikácia ohrození a hodnotenia rizika,
- preventívna činnosť: odhaľovanie a odstraňovanie príčin úrazov,
- komplexná činnosť: človek, vybavenosť, materiály, pracovné prostredie,
- efektívna činnosť: na základe ekonomických prepočtov,
- totálna činnosť: všetci pracovníci sú zodpovední za bezpečnosť práce.

CIELE AUDITOV

Ciele, ktoré majú byť v rámci bezpečnostného auditu dosiahnuté, je možné zhrnúť do týchto bodov :

- identifikovanie slabých a silných prvkov systému,
- vytvorenie podmienok pre riadenie rizika,
- navrhnutie efektívnejšej metódy pre aktivity v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- pozitívne ovplyvnenie ostatných stupňov riadenia podniku s cieľom zvýšiť kvalitu výsledného výrobku, ako súčasť integrovaného systému riadenia,
- dosiahnutie vyššej hospodárnosti podniku.

Ciele vnútorných (interných) auditov:

- učenie sa,
- zisťovanie slabých miest,
- začatie účinných nápravných a preventívnych činností.

Ciele vonkajších (externých) auditov:

- nezávislosť hodnotenia, pohľad „sviežim okom“,
- hodnotenie úsilia podniku,
- získanie certifikátu.

Hodnotenie kvality riadenia bezpečnosti práce sa nemôže obmedziť na rozhovory s kompetentnými osobami a na zoznámenie sa s dokumentáciou. Získané informácie je potrebné overiť. K tomu slúži:

- preskúmanie operatívnej dokumentácie,
- rozhovory s pracovníkmi,
- oboznámenie sa s pracovnými podmienkami.

ZÁVER

Bezpečnostný audit zahŕňa skúsenosti získané riadiacimi pracovníkmi a odborníkmi v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci počas prehliadok podniku, inšpekcií a kontrol pracovísk a technických zariadení, ako aj počas školení a seminárov.

Pri nedostatočnom predchádzaní nebezpečenstiev nemusí prísť len k materiálnym a hospodárskym škodám, ale hlavne k nenávratným škodám na ľudských životoch, k vzniku chorôb z povolania, úrazov s trvalými následkami a úrazov zamestnancov. Preto je veľmi dôležité mať čo najlepšie vytvorenú politiku BOZP a stále ju zlepšovať. Zlepšovanie BOZP sa dá uskutočňovať častejšími pohovormi so zamestnancami, formou dotazníkov medzi zamestnancami, výchovou a výučbou BOZP. Po navrhnutí vhodných opatrení je nevyhnutné naplánovať si dátum ďalšej kontroly resp. auditu aby sme mohli zistiť spätnú väzbu týchto opatrení na BOZP, teda ako sa nami navrhnuté opatrenia implementovali do systému. Ak tieto opatrenia negatívne alebo pozitívne vplyvajú na BOZP tak potom to zisťujú sami zamestnanci, ktorým sa lepšie alebo horšie pracuje v dôsledku vyššej alebo nižšej bezpečnosti. Bezpečnostné opatrenia nepociťujú len zamestnanci, ale aj zamestnávateľa, ktorým sa kvalita bezpečnosti odráža na ekonomickom obraze ich organizácie. Aj pri čo najlepšie spracovanej politike BOZP nemožno úplne vylúčiť riziko nebezpečenstva. Preto k politike BOZP a hlavne auditu BOZP treba pristupovať zodpovedne.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [2] Zákon NR SR č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce
- [3] Vyhláška č. 718/2002 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení.
- [4] Vyhláška SÚBP č. 484/1990 Zb. o zmene a doplnení vyhlášky SÚBP č. 59/1982 Zb.
- [5] Zákon NR SR č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov.
- [6] Zákon NR SR č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- [7] NV SR č. 308/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody pre elektrické zariadenia.
- [8] Vyhláška MV SR č. 79/2004 Z. z. z 20. januára 2004 o vykonávaní protipožiarnej bezpečnosti pri prevádzkovaní elektrických zariadení.
- [9] NV SR č. 387/2006 o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.
- [10] NV SR č. 391/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- [11] NV SR č. 392/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.
- [12] NV SR č. 395/2006 o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

RUSKO, M. – BALOG, K. [Eds.] 2007:

Manažérstvo životného prostredia 2007 ▼▲▼ Management of Environment '2007
zo VII. konferencie so zahraničnou účasťou konanej 5. - 6. 1. 2007 v Jaslovských Bohuniciach
Proceedings of the International Conference, Jaslovské Bohunice, 5-6 January 2007
Žilina: Strix et VeV. Prvé vydanie. ISBN 978-80-89281-18-3.

- [13] NV SR č. 396/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.
- [14] RUSKO, M., 2006: *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-7, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-9-2, 389 s.
- [15] RUSKO, M. – BALOG, K. – TUREKOVÁ, I., 2006: *Vybrané kapitoly z environmentálneho a bezpečnostného manažérstva*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-4, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-5-X, 160 s.
- [16] STN OHSAS 18 001

ADRESA AUTORA

Mgr. Mária Markovičová, Mesto Trnava, Referát BOZP, PO a CO, Hlavná 1, 917 01 Trnava, Slovenská republika, e-mail: >markovicova@trnava.sk<

RECENZENT

prof. Ing. Karol Balog, PhD., Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Ústav bezpečnostného a environmentálneho inžinierstva, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika, e-mail: >karol.balog@stuba.sk<